

Colocviul

„Insolvența, provocări practice și legislative”,

eveniment cuprins în seria de manifestări

Colocviile juridice ale Băncii Naționale a României, Ediția a X- a

3 iulie 2013

Situația unor acte juridice ale debitorului în procedura insolvenței - prezent și viitor

Cuprins

1. Proiectul Codului insolvenței
 - 1.1. Codul insolvenței - inițiativă a Ministerului Justiției, la care s-a alăturat Banca Națională a României și Comisia de Supraveghere a Asigurărilor (în prezent, Autoritatea de Supraveghere Financiară)
 - 1.2. Evoluții în derularea proiectului
 - 1.3. Linii conductoare ale proiectului de Cod al insolvenței
2. Situația juridică a unor acte ale debitorului în procedura insolvenței, privire comparativă: prezent-viitorul Cod al insolvenței
 - 2.1. Conceptul de „contract în derulare”
 - 2.2. Sancțiunea aplicabilă pactelor comisorii pentru ipoteza deschiderii procedurii
 - 2.3. Denunțarea contractului - opțiune a administratorului/lichidatorului. Notificarea administratorului/lichidatorului de către creditor pentru exprimarea opțiunii
 - 2.4. Particularități ale unor contracte în procedura insolvenței
 - 2.4.1. Contractele de credit
 - 2.4.2. Contractele de leasing
3. Concluzii

1. Proiectul Codului insolvenței

- 1.1. Codul insolvenței - inițiativă a Ministerului Justiției, la care s-a alăturat Banca Națională a României și Comisia de Supraveghere a Asigurărilor (în prezent, Autoritatea de Supraveghere Financiară)

În perioada de criză economică au devenit tot mai vizibile „slăbiciunile” mecanismelor de insolvență în România: instrumente pre-insolvență nefuncționale, lipsă de echilibru între protecția intereselor în concurs - creditori versus debitor -, existența posibilității manipulării mecanismelor de vot pentru aprobarea unor planuri de reorganizare neviabile, cu consecința prelungirii artificiale a procedurii, creșterii costurilor procedurale și a riscului nerecuperării creanțelor de către creditori, durata mare a proceselor de insolvență asociată cu nivelul redus al recuperării creanțelor în procedură ș.a.).

Semnalele mediului de afaceri legate de aceste inconsistențe ale cadrului normativ, practica judiciară neunitară, evaluările Comisiei Europene și ale organismelor financiare internaționale au fundamentat decizia Ministerului Justiției de a iniția un proiect ambițios de îmbunătățire și codificare a reglementării insolvenței și pre-insolvenței.

Parte integrantă a Programului privind reforma sistemului judiciar (finanțat prin împrumut de la Banca Mondială), proiectul Codului insolvenței beneficiază de asistența tehnică a unui consorțiu care reunește expertiza juridică, practică și universitară (PricewaterhouseCoopers Business Recovery Services SPRL (România), Stanescu, Milos și Asociații, D&B David și Baias SCA (România, Universitatea de Vest din Timișoara). Nu în ultimul rând, proiectul beneficiază de colaborarea unui grup de experți format din judecători, avocați, doctrinari, reprezentanți ai mediului bancar, reprezentanți ai instituțiilor publice relevante pentru acest domeniu (instanțe, Consiliul Superior al Magistraturii, Banca Națională a României, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor, actualmente Autoritatea de Supraveghere Financiară).

Proiectul – ca demers instituțional - are următoarele componente:

- ✚ legislativă:
 - codificarea cadrului legal existent - sistematizarea și corelarea cadrului legislativ din domeniul insolvenței și pre-insolvenței (acte normative primare și secundare, generale și speciale, interne sau edictate la nivel comunitar, dacă nu sunt regulamente, deci aplicabile direct, fără a necesita transpunere);
 - amendarea legislației (pentru îmbunătățirea aspectelor lacunare sau deficitare).

- ✚ doctrinară și jurisprudențială – adnotarea textelor legale codificate, cu trimiteri la jurisprudență – internă și a Curții de Justiție a Comunităților Europene, bune practici, doctrină națională și internațională.

- ✚ de dezvoltare a capacității instituționale – îmbunătățirea competențelor profesionale ale practicienilor acestui domeniu (judecători sindici, grefieri,

administratori judiciari și lichidatori) – sesiune de seminarii de pregătire în domeniul insolvenței și pre-insolvenței.

Pe acest proiect inițiat de Ministerul Justiției s-a grefat și o evaluare a sistemelor de protecție a creditorilor, realizată, în mod independent, de o echipă de experți ai Băncii Mondiale. Recomandările de natură legislativă cuprinse în raportul Băncii Mondiale (ROSC) vor fi integrate în viitorul Cod al insolvenței.

Revenind la componenta legislativă a acestui proiect, Ministerul Justiției a promovat realizarea unei soluții ambițioase, propunând ca noua reglementare să reunească reglementarea generală a insolvenței, dar și procedura falimentului instituțiilor de credit și a falimentului societăților de asigurare/reasigurare. Un asemenea demers nu ar fi fost însă posibil fără sprijinul și implicarea directă și activă a instituțiilor cu competențe de reglementare/supraveghere a instituțiilor de credit și a societăților de asigurare, respectiv Banca Națională a României și Autoritatea de Supraveghere Financiară.

Adresăm, pe această cale, mulțumiri BNR și ASF pentru deschiderea arătată acestui proiect, pentru că au acceptat să se alăture demersului de codificare legislativă, știut fiind că produsul final va fi în interesul destinatarului normeii – operatorul economic, indiferent de ramura economiei în care activează.

1.2. Evoluții în derularea proiectului

Vorbind despre stadiul proiectului și despre calendarul de derulare, putem spune deja că la acest moment avem o primă formă a proiectului, prezentată de consorțiul Consultant. Pentru definitivarea soluțiilor, a fost activat grupul de experți (a cărui componență a fost prezentată mai sus). Acest grup de lucru a avut o primă întâlnire în cursul săptămânii trecute și urmează a avea noi reuniuni în lunile iulie și august.

De principiu, până la mijlocul lunii iulie, membrii grupului de experți vor putea comunica Ministerului Justiției observații și recomandări, iar la începutul lunii august intenționăm să avem o nouă formă îmbunătățită a proiectului, pe care să o putem supune atenției publicului larg.

Avem convingerea că proiectul va fi de mare interes pentru public (în special, pentru mediul de afaceri), așadar ne așteptăm ca perioada de consultare publică să fie foarte activă și fructuoasă.

În cursul lunii septembrie am dori ca acest proiect să poată fi supus avizării inter-instituționale, aprobării Guvernului și, ulterior, să fie transmis spre adoptare Parlamentului.

1.2. Linii conductoare ale proiectului de Cod al Insolvenței

A. Aspecte generale

Proiectul promovează, așa cum arătam, o *viziune integratoare* asupra legislației insolvenței și pre-insolvenței, propunând ca această piesă legislativă să aibă forma *unui act normativ unic* – un cod (nu doar un ansamblu de norme - codex).

Sunt incluse în cod:

- + reglementarea în domeniul pre-insolvenței (mandatul ad-hoc și concordatul preventiv); norma îmbunătățită substanțial, pentru a asigura funcționalitatea soluțiilor (actualmente, foarte rar folosită, în special, din cauza lipsei de avantaje reale în raport cu reorganizarea judiciară, din cauza faptului că pe durata procedurii nu curg penalități, iar, în privința creditorului bugetar, din cauza incidenței dispozițiilor în materia ajutorului de stat);
- + reglementarea insolvenței grupurilor de societăți (noutate absolută);
- + reglementarea falimentului instituțiilor de credit și a societăților de asigurare/reasigurare (corelarea dispozițiilor speciale cu regulile generale ale procedurii insolvenței);
- + reglementarea insolvenței transfrontaliere.

B. Aspecte punctuale

Alături de viziunea integratoare, proiectul de Cod are două elemente conductoare: asigurarea echilibrului intereselor creditorilor și debitorului în procedură (în special, în sensul îmbunătățirii poziției creditorilor, procedura fiind până acum înclinată în favoarea debitorului) și eficientizarea procedurii (care să conducă, implicit, la reducerea duratei procedurii și la creșterea gradului de recuperare a creanțelor). Mai multe soluții punctuale propuse în proiect converg spre realizarea acestor două obiective.

Astfel, în primul sens, cel al *asigurării echilibrului intereselor* în concurs:

- + Se egalizează regimul deschiderii procedurii în cazul concursului dintre cererea debitorului și a creditorilor. Dacă până acum cererea debitorului se judeca în 5 zile, iar cea a creditorului în luni de zile, rezultatul era deschiderea procedurii în baza cererii debitorului, care astfel „controlă” perioada de început a procedurii. Conform propunerilor viitorului Cod al insolvenței, cererile creditorilor se atașează la cererea debitorului și se judecă în 5 zile.
- + Dacă în forma actuală a legii, era impusă o valoare-prag pentru formularea unei cereri de deschidere a procedurii doar pentru creditor, prin proiect se propune instituirea unei valori-prag și pentru debitor (90.000 lei). Pentru creditorii valoarea-prag rămâne 45.000 lei.
- + În cazul eșuării unui plan de reorganizare, „haircut”-ul (reducerea) aplicat creanțelor se reversează (creanțele vor avea valoarea lor pre-plan de reorganizare). Actualmente, reducerile propuse prin plan rămân valabile în cazul eșuării planului și trecerii la faliment.
- + Se introduce ideea acordării unui termen pentru plata creanței creditorului declanșator.
- + Pentru a îmbunătăți șansele de reorganizare – în avantajul atât al debitorului cât și al creditorului – se propune introducerea unei super-priorități pentru finanțările acordate în timpul procedurii, inclusiv în perioada de observație.

- ✚ Pentru evitarea aprobării unor planuri de organizare susținute de un număr mic de creditori (situație posibilă actualmente – astfel, prin „manipularea” grupelor de vot poate fi aprobat, actualmente, un plan fără corespondent în valoarea creanțelor), se introduce un criteriu suplimentar pentru aprobarea planului, respectiv 30% din total masa credală.

În realizarea celui de-al doilea obiectiv, *eficientizarea procedurii*, semnalăm doar câteva dintre propunerile Codului insolvenței:

- ✚ Acțiunile incidentale (fond și apel) se judecă în conformitate cu Noul Cod de procedură civilă, dar cu câteva modificări pentru asigurarea celerității procesului: astfel, termenul pentru depunerea întâmpinării este de maxim 10 zile de la comunicare, răspunsul la întâmpinare nu este obligatoriu, iar judecătorul sindic fixează, prin rezoluție, în termen de maxim 3 zile de la data depunerii întâmpinării, primul termen de judecată, care va fi de cel mult 30 de zile de la data rezoluției.
- ✚ Se introduce posibilitatea judecătorului-sindic de a debloca anumite situații, atunci când creditorii nu sunt activi în procedură: dacă nu se poate lua o hotărâre în adunarea sau comitetul creditorilor, administratorul judiciar/lichidatorul poate sesiza instanța în vederea pronunțării unei hotărâri.
- ✚ Se propune eficientizarea activității comitetului creditorilor, întrunirile acestuia urmând a avea loc ori de câte ori este cazul (nu neapărat lunar, ca în legea actuală), iar votul se poate exprima prin orice mijloace care asigură transmiterea textului și confirmarea primirii acestuia, nemaifiind astfel obligatorie prezența fizică.
- ✚ Se elimină posibilitatea contestării hotărârilor comitetului creditorilor la adunarea creditorilor, dat fiind că hotărârea astfel dată de adunare se poate contesta la judecătorul sindic.
- ✚ Se introduc prevederi clare privind evaluarea bunurilor și mecanismul de contestare a raportului de evaluare. În practica actuală procedura este tergiversată și neuniformă, din cauza lacunelor de reglementare a acestui aspect extrem de important al procedurii insolvenței.
- ✚ Se introduc prevederi exprese cu privire la tratamentul contractelor de leasing și a creanțelor provenite din contracte de leasing, o altă sursă majoră de interpretare neunitară în practică.
- ✚ Vânzarea activelor nu va mai fi supusă unor formalități condiții greoaie, consumatoare de timp. În esență, vânzarea se va putea face în orice modalitate aprobată, în condițiile legii, de creditori.

2. Situația juridică a unor acte ale debitorului în procedura insolvenței, privire comparativă – prezent/viitorul Cod al insolvenței

În continuare, aș dori să abordez, din perspectivă comparativă – legislație actuală versus proiectul de Cod al insolvenței - un subiect de mare interes pentru actorii procedurii, subiect care a generat, de-a lungul timpului, controverse doctrinare și jurisprudențiale importante. Este vorba de soarta contractelor încheiate anterior deschiderii procedurii insolvenței și aflate în curs de derulare la momentul declanșării acesteia.

2.1. Conceptul de „contract în derulare” (contracte în curs)

La momentul deschiderii procedurii insolvenței, debitorul este angrenat într-un ansamblu de tranzacții economice cu diferiți parteneri (furnizori de materie primă, furnizori de utilități, distribuitori, finanțatori ș.a.). Aceste tranzacții se traduc în limbaj juridic, în principal, prin contracte în derulare sau contracte în curs.

Legislația insolvenței fixează acestor contracte un destin particular, considerându-le menținute la data deschiderii procedurii. Mai mult, orice clauză contractuală prin care intrarea în procedura insolvenței este asociată cu desființarea convenției este sancționată cu nulitatea.” (art.86 alin. (1) din Legea nr.85/2006, astfel cum a fost modificata prin Legea nr.277/2009).

Adoptând această soluție, legiuitorul pune în prim plan obiectivul economic al contractului, ce depășește interesele părților, și anume, obiectivul salvării întreprinderii. În accepțiunea economică, contractul devine „un instrument economic necesar redresării”¹, valoarea sa în raport cu această scop fiind cea care îi decide soarta.

Care sunt convențiile supuse regimului special impus de particularitățile procedurii insolvenței?

Legea nr.85/2006 folosește termenul de „contract în derulare”, fără însă a-l defini, ci doar conturând limitele sale prin formularea „contracte care nu vor fi fost executate în totalitate ori substanțial de către toate părțile implicate”. În absența unei definiții legale, interpretarea dată de jurisprudență s-a dovedit a fi neunitară. Doctrina, făcând un exercițiu de sinteză, definește contractul în derulare ca fiind „contractul care s-a încheiat anterior deschiderii procedurii și care nu s-a epuizat înaintea acestei date”.²

În *proiectul viitorului Cod al insolvenței* se preconizează păstrarea conceptului de „contract în derulare”, precum și soluția menținerii acestor contracte, independent de voința părților (art.121 alin. (1) din proiect, forma încă neasumată de Ministerul Justiției și celelalte instituții publice co-inițatoare). Se propune, așadar, de către Consultantul³ proiectului păstrarea formei reglementate prin ultima modificare adusă Legii insolvenței (Legea nr.277/2009), cu privire la care doctrina s-a exprimat deja în sensul că soluția „se impune pentru rațiuni de ordin economic, încetarea contractelor fiind de natură a „compromite orice șansă de reorganizare a debitorului”.⁴

¹ I. Turcu, Legea procedurii insolvenței. Comentariu pe articole. Ediția a 2-a, Editura C.H. Beck, București, 2009, pag.458.

² Ion Turcu, Legea procedurii insolvenței. Comentariu pe articole. Ediția a 2-a, Editura C.H. Beck, București, 2009, pag.467.

³ Consorțiul format din PriceWaterHouse Coopers, David și asociații, Arin Stănescu, Simona Milos și asociații, Universitatea de Vest din Timișoara.

⁴ Laura Retegan, Stan Târnoveanu, Denunțarea contractelor în cadrul procedurii – ipoteze și efecte, avantaje și dezavantaje în apelarea la instituția denunțării contractelor, Revista Phoenix nr.30, octombrie-decembrie 2009, pag.14.

2.2. Sancțiunea aplicabilă pactelor comisorii pentru ipoteza deschiderii procedurii

În considerarea caracterului vital al anumitor contracte pentru continuarea activității debitorului și pentru redresarea acestuia, Legea insolvenței sancționează cu nulitatea clauzele contractuale prin care contractul este reziliat/rezolvit în ipoteza intrării debitorului obligației în procedura insolvenței.

proiectul viitorului Cod al insolvenței preconizează, în această materie, o serie de clarificări conceptuale, realizate prin valorificarea unor opinii doctrinare și jurisprudențiale exprimate cu privire la anumite categorii de pacte comisorii.

Astfel, în practică s-a pus întrebarea dacă declararea scadenței anticipate a unui împrumut poate fi considerată o denunțare a acestui contract, având în vedere că decăderea din beneficiul termenului atrage, pentru debitorul împrumutat, restituirea anticipată a împrumutului⁵.

Din formularea propusă de Consultantul *proiectului Codul insolvenței*, am putea deduce că, deși se acceptă că nu există echivalență juridică între cele două concepte (declararea anticipată a scadenței nefiind o cauză de denunțare), similaritatea de efecte față de debitor – obligarea acestuia la restituirea anticipată a întregului credit – impune totuși o unitate de reglementare.

În acest sens, în proiect se prevede că „orice clauze contractuale de desființare sau de declarare a exigibilității anticipate pentru motivul deschiderii procedurii sunt nule.” [art.121 alin.(1) teza a doua].

În aceeași materie, a decăderii din beneficiul termenului, *proiectul Codului insolvenței* vine cu o inovație asupra căreia merită a se reflecta, respectiv instituirea unei derogări de la Codul civil (art.1417-1418), în sensul că „debitorul nu decade din beneficiul termenului dacă în termen de 3 luni de la deschiderea procedurii nu notifică intenția de denunțare a contractului sau de declarare anticipată a exigibilității”.⁶ În opinia noastră, nu este, în realitate, vorba de o derogare, în adevăratul sens al cuvântului, ci de o reconsiderare a soluției prevăzute de Codul civil în ceea ce privește decăderea din beneficiul termenului pentru motivul intrării în insolvență.

2.3. Denunțarea contractului - opțiune a administratorului/lichidatorului. Notificarea administratorului/lichidatorului de către creditor pentru exprimarea opțiunii

Pornind de la principiul maximizării averii debitorului (principiu ce ghidează acțiunea organelor procedurii atât în perspectiva unei reorganizări a debitorului, cât și în cea a lichidării averii acestuia), articolul 86 alin.(1) teza a treia din Legea insolvenței prevede că „administratorul judiciar/lichidatorul poate să denunțe orice contract, închirierile neexpirate sau alte contracte pe termen lung, atât timp cât aceste contracte nu vor fi fost executate în totalitate ori substanțial de către toate părțile implicate.”

⁵A se vedea, Simona Maria Milos, Creanțele sub condiție suspensivă versus creanțele nescadente. Dreptul de a participa la procedura insolvenței, Revista Phoenix, nr.38/2011, pag.5.

⁶ Art. 1417 alin. (1)NCC prevede ca “Debitorul decade din beneficiul termenului dacă se afla în stare de insolvență sau de insolvență declarată în condițiile legii (...).

Așadar, administratorul judiciar/lichidatorul este cel îndrituit să aprecieze asupra asumării sau denunțării contractului, după o evaluare a rentabilității contractului din punct de vedere economic și o evaluare juridică a efectelor denunțării, având în vedere posibilitatea co-contractantului de a formula cerere de despăgubire a prejudiciului suferit urmare încetării intempestive a efectelor contractului [art.86 alin.(2) din Legea nr.85/2006, posibilitate ce se menține și în proiectul viitorului Cod al insolvenței – art.121 alin.(4)].

Denunțarea contractului este o opțiune, iar nu o obligație a administratorului/lichidatorului, dar asumarea contractului presupune „o executare impecabilă a obligațiilor debitorului pe viitor.” Tocmai de aceea, pentru o mai accentuată responsabilizare a administratorului judiciar/lichidatorului, în *proiectul viitorului Cod al insolvenței* se propune inserarea unei dispoziții care să prevadă că atunci când optează pentru menținerea contractului, „administratorul judiciar/lichidatorul se va asigura că dispune de fondurile bănești necesare achitării contravalorii bunurilor sau prestațiilor furnizate de co-contractant.”

Este posibil, însă, ca aceasta soluție să descurajeze administratorul judiciar în menținerea contractului, iar evaluarea profitabilității unui contract să își piardă importanța pe care o are în actuala concepție a legii.

În ceea ce privește momentul exercitării opțiunii, dacă, actualmente, legea insolvenței nu prevede un termen în acest scop, potrivit *viitorului Cod al insolvenței*, pentru sporirea predictibilității și eficienței procedurii și pentru asigurarea securității raporturilor contractuale în care debitorul este angajat, dreptul de opțiune poate fi exercitat într-un termen relativ scurt - 3 luni de la data deschiderii procedurii. Potrivit *proiectului*, în același termen este ținut și co-contractantul să își exercite dreptul său de notificare a administratorului pentru a se pronunța în sensul denunțării sau asumării contractului. Sancțiunea pasivității organelor procedurale în fața unei astfel de notificări este severă – contractul se considera denunțat -, soluție ce există în reglementarea în vigoare și care se preconizează a se menține și în Codul insolvenței.

2.4. Particularități ale unor contracte în procedura insolvenței

Actualul articol 86 din Legea insolvenței instituie o serie de reguli speciale aplicabile anumitor categorii de contracte în derulare: contractul de credit, de muncă și închiriere (în care debitorul are calitatea de locatar). De asemenea, găsim reglementate particularități ale contractului de închiriere în derulare la art.91, nuanțări ale regimului juridic al contractului de vânzare a unui bun mobil, vândut debitorului, dar neplătit de către acesta și aflat încă în tranzit la data deschiderii procedurii, la art.87, contractul de netting la art. 88, de comision la art.89 și consignatie la art.90.

Viitorul Cod al insolvenței propune în aceste materii soluții sau clarificări conceptuale care, sperăm noi, vor fi de natură să contribuie la uniformizarea interpretării și aplicarea unitară și eficientă a reglementării insolvenței.

Ne vom referi în continuare doar la două dintre contractele menționate, respectiv contractele de credit și contractele de leasing.

2.4.1. Contractele de credit

În materia contractelor de credit, în plus față de dispozițiile comune ale art.86 alin. (1) din Legea insolvenței, potrivit cărora contractele de credit în derulare se consideră menținute la data deschiderii procedurii, administratorul putându-le denunța, în scopul maximizării averii debitorului, alineatul (3) al articolului 86 adaugă că administratorul judiciar, în perioada de observație, le poate modifica clauzele, pentru a asigura echivalența prestațiilor. Modificarea inițiată de administrator poate opera numai dacă întrunește acordul co-contractanților.

În practică, s-a ridicat problema calificării creanțelor ce au ca temei un contract de credit (ex.: o facilitate de credit), respectiv dacă este vorba de creanțe sub condiție sau creanțe nescadente, calificarea prezentând un interes major, ea determinând capacitatea titularilor de creanțe de a participa la vot și la distribuire.

Opinia doctrinei este că în cazul contractelor de credit în derulare suntem în prezența unor creanțe afectate de termen (nescadente), care se înregistrează provizoriu la masa credală, însă prin această înregistrare provizorie nu se afectează dreptul de a vota în cadrul procedurii insolvenței, ci doar dreptul de a participa la distribuire de sume, existența creanței afectate de un termen suspensiv este certă.⁷

Propunând o soluție problemei creanțelor nescadente versus creanțe sub condiție, *proiectul Codului insolvenței* prevede că în tabelul preliminar sunt cuprinse atât creanțele scadente, cât și cele nescadente (art. 5 pct. 17), că vor fi admise la masa credală și vor fi îndreptățite să participe la distribuire de sume, în măsura îngăduită de legea insolvenței, și creanțele nescadente sau sub condiție la data deschiderii procedurii [(la art.133 alin. (4)] și, în final, că titularii creanțelor sub condiție suspensivă la data deschiderii procedurii vor fi îndreptățiți să voteze și să participe la distribuire numai după îndeplinirea condiției respective.

2.4.2. Contractele de leasing

Deși Legea insolvenței nu conține reguli speciale în materia contractelor de leasing, totuși specificul acestui contract a generat dificultăți frecvente în ceea ce privește modalitatea de înscriere a creanței decurgând dintr-un astfel de contract în tabelul de creanțe.

Astfel, sub imperiul actualei reglementări, în cazul în care un contract de leasing aflat în derulare este menținut de către administratorul judiciar, societatea de leasing este titulara unei creanțe nescadente, care va fi înscrisă cu această calificare în tabelul definitiv de creanțe și care urmează a fi plătită de debitor pe măsură ce ratele devin scadente.

În ipoteza denunțării contractului de către administratorul judiciar în temeiul art. 86, în doctrină au fost exprimate mai multe opinii. Într-o opinie, s-a arătat că, în acest caz nu se activează o eventuală clauză penală cuprinsă în contract, întrucât denunțarea contractului în derulare reprezintă o cauză de încetare a contractului prevăzută de

⁷ Simona Maria Miloș, Creanțele sub condiție suspensivă versus creanțele nescadente. Dreptul de a participa la procedura insolvenței, Revista Phoenix, nr.38/2011, pag.6.

lege, neputând fi asimilată cu un caz de culpă a debitorului pentru neexecutarea obligațiilor. În această situație, creanța care se înscrie în tabel ar trebui să cuprindă ratele neachitate la data denunțării contractului și despăgubirile stabilite de judecătorul sindic, la cererea creditoarei finanțatoare, care rămâne și proprietara bunului finanțat, fiind îndreptățită să reintre în posesia lui.⁸ Totuși, dintr-o altă opinie, s-ar deduce că prin clauza penală a fost evaluat prejudiciul și că, în stabilirea cuantumului creanței ar urma să se țină cont de această evaluare. Se arată, în acea opinie că, în acest caz, s-ar ajunge, în fapt, la o accelerare a scadenței ratelor și la dobândirea indirectă de către finanțator a unui rang de plată prioritar, deoarece despăgubirea devine o plată curentă.⁹

În ipoteza în care contractul era deja reziliat la data deschiderii procedurii din culpa debitoarei (ca urmare a operării unui pact comisoriu de gradul IV), societatea de leasing solicită, actualmente, înscrierea în tabel a unei creanțe în cuantum egal cu valoarea ratelor neachitate la data deschiderii procedurii și o sumă calculată potrivit unei clauze penale care estimează prejudiciul la totalitatea ratelor de leasing datorate de debitoare de la momentul rezilierii până la finalizarea contractului (clauză devenită deja standard în aceste contracte – și declarată ca abuzivă de unele instanțe, pe terenul Legii nr.193/2000 privind clauzele abuzive în contractele încheiate între profesioniști și consumatori, normă care nu este însă incidentă raporturilor între profesioniști).

În aceste condiții, *propunerea Consultantului proiectului Codului insolvenței* de a aborda legislativ această problemă apare ca salutară.

Soluția din proiect are următoarele coordonate:

a. în cazul contractului de leasing menținut: ratele care devin scadente sunt considerate *cheltuieli curente*, iar cu celelalte rate neplătite creditorul se înscrie în tabel.

b. în cazul contractului de leasing reziliat înainte de intrarea în insolvență (art.121 alin. 11), firma de leasing poate să aleagă între:

- *reintrarea în posesia bunului*, caz în care se va înregistra în tabelul de creanțe cu contravaloarea ratelor și accesoriilor restante facturate și neplătite la data deschiderii procedurii - creanță chirografară anterioară (credit bancar) - la care se adaugă diferența dintre valoarea întregii creanțe și valoarea de piață a bunurilor ce fac obiectul contractului de leasing, stabilită de un evaluator independent, creanță calificată drept creanță chirografară curentă.
- *transferul dreptului de proprietate* către debitor, caz în care se înregistrează la masa credală cu contravaloarea ratelor și accesoriilor restante facturate și neplătite la data deschiderii procedurii - creanță chirografară anterioară (credit bancar) – la care se adaugă ratele nescadente și dobânzile aferente, potrivit contractului de leasing – creanță privilegiată.

⁸ Flavius-Iancu Motu,

⁹ Laura Retegan, Stan Târnoveanu, Denunțarea contractelor în cadrul procedurii – ipoteze și efecte, avantaje și dezavantaje în apelarea la instituția denunțării contractelor, Revista Phoenix nr.30, octombrie-decembrie 2009, pag.18.

3. Concluzii

Așa cum am putut observa din analiza – neexhaustivă – a acestui subiect punctual (situația contractelor în curs de derulare), proiectul Codului insolvenței aduce îmbunătățiri, clarificări, completări soluțiilor legislației actuale. Sunt valorificate, în acest scop, evoluțiile în interpretarea jurisprudențială și doctrinară, standardele existente în legislația și practica altor state.

Codul insolvenței este un instrument în elaborare, așadar se așteaptă concursul cât mai multor categorii de profesioniști interesați de acest domeniu, pentru ca soluțiile ce vor fi adoptate în finale să fie cât mai adecvate așteptărilor pieței românești, cât mai adaptate nevoilor actuale și perspectivelor de dezvoltare ale acesteia.

Ministerul Justiției își exprimă întreaga deschidere de colaborare în definitivarea acestui proiect, în scurt timp urmând ca prima versiune agreată în cadrul grupului de experți să fie supusă consultării publice.

Colocviul

„Insolvența, provocări practice și legislative”,

eveniment cuprins în seria de manifestări

Colocviile juridice ale Băncii Naționale a României, Ediția a X- a

3 iulie 2013, ora 10.00

***„Situția unor acte juridice ale debitorului în procedura insolvenței
- prezent și viitor –“***

Banca Națională a României – Sala Mitiță Constantinescu